

Folkehelseinstituttet (FHI)
Postboks 4404
0403 OSLO

Vår ref:
21/00374-1

Saksbehandler:
Elin Saga Kjørholt

Dato:
12. april 2021

Bekymring for at restriktiv tolkning av begrepet omsorgsperson fører til at barn med uavklart smittesituasjon ikke får tilgang på beredskapshjem

Barneombudet er gjort kjent med at tilbudet om beredskapshjem nå er stengt for barn med uavklart smittesituasjon, fordi personer som utøver offentlig omsorg for barn i beredskapshjem ikke blir prioritert til vaksine for Covid-19. Vi er bekymret for at barn i svært sårbare situasjoner nå er fratatt det som uten tvil er det faglig beste tilbudet til denne gruppen.

Vi er samtidig bekymret for at vaksineprogrammet og/eller programmets veiledere utarbeidet av Folkehelseinstituttet (FHI) kan ha formuleringer som knytter begrepet «helse- og omsorgspersonell» for tett opp til personer som utfører tjenester etter helse- og omsorgslovgivningen. Vi er redd for at dette i praksis fører til at kommuner ekskluderer personer som yter omsorgstjenester etter barnevernloven.

At omsorgspersonell med oppgaver som medfører direkte kontakt med barn ikke blir prioritert til vaksine kan få alvorlige konsekvenser for barn i sårbare livssituasjoner. Beslutningen om at beredskapshjemmene er stengt for barn med uavklart smittesituasjon er et eksempel på dette. Etter vårt syn må det være oppgavens art som er avgjørende for prioritering til vaksine, ikke hvilken sektor tjenesten ligger under eller hvilket lovverk som styrer tjenestene.

Bakgrunn og grunnlag for å vurdere vaksinerings av beredskapshjem på nytt

Vi viser til brev fra Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir) og Barne-, ungdoms- og familieetaten (Bufetat) til landets kommuner om at tilbudet om beredskapshjem ikke lenger vil være tilgjengelig for barn med uavklart smittesituasjon:

<https://bufdir.no/globalassets/korona/akuttplasseringer-av-barn-med-uavklart-smittesituasjon-eller-pavist-smitte-av-sars-cov-2.pdf>

Beslutningen er slik vi forstår det tvunget frem av at omsorgspersoner i beredskapshjem ikke blir vaksinert, og som private hjem har de heller ikke mulighet til å følge dagens smittevernregime.

I praksis medfører dette at barn med uavklart smittesituasjon, som er i akutt krise og må plasseres utenfor hjemmet, ikke får mulighet til å bli plassert i et beredskapshjem slik faglige

anbefalinger tilsier, men blir plassert i institusjon der ansatte har på smittevernutstyr og går i turnus.

Etter å ha lest brevet er vi bekymret for at barnevernet ikke lenger kan gi barn med uavklart smittesituasjon et tilbud som er basert på hva som er best for barnet. Det vil i så fall innebære at vedtakene som fattes for disse barna ikke er i tråd med Grunnloven § 104, FNs barnekonvensjon artikkel 3 og barnevernsloven § 4-1.

Barn som blir akutt plassert av barneverntjenesten er ofte i krise. De flyttes fra sitt opprinnelige omsorgsmiljø til noe helt nytt, som i starten vil oppleves som fremmed og utrygt. Mange er redde og opplever flyttingen som et traume. Det er en klar faglig anbefaling at det er best for barna å flytte i et beredskapshjem, ikke en institusjon. Barna trenger nærhet og trøst. Dette gjelder særlig for de aller minste barna. Få, stabile og trygge voksne er viktig for barn i krise, derfor utfører beredskapshjemmene er svært viktig omsorgsoppgave som ikke kan erstattes av andre.

Etter det vi kjenner til, er det på nåværende tidspunkt en tre-åring plassert i institusjon i Oslo der de ansatte er pålagt smitteverntiltak som for eksempel munnbind og hansker. Det samme har vært tilfelle for mellom fem til ti barn i Oslo kommune den siste tiden. Vi vet at andre barneverntjenester opplever de samme utfordringene, men kjenner ikke omfanget i resten av landet.

Barneombudet stiller spørsmål ved FHIs beslutning. Svaret vi har sett fra FHI til Bufdir/Bufetat fremstår for oss som et standardsvar med avslag på spørsmål om prioritering av vaksine. Med bakgrunn i den alvorlige problemstillingen som er fremsatt, og de konsekvenser dette medfører for en særlig sårbar gruppe barn, mener vi dette ikke er tilstrekkelig.

Vi ber derfor FHI om å vurdere beslutningen på nytt så snart som mulig, og ber samtidig om innsyn i de vurderinger som er foretatt.

Foretar vaksineprogrammet et naturlig skille mellom omsorgspersonell?

FHI har ansvar for vaksineprogrammet og veiledere som legger overordnede føringer for prioritering til vaksine. Basert på det som står i veilederen kan kommunene selv prioritere innenfor sine tjenester. Barneombudet frykter imidlertid at føringene fra FHI knytter definisjonen av helse- og omsorgspersonell så nært til personer som utfører tjenester etter helse- og omsorgslovgivningen at det fører til at kommunene ikke gjør nødvendige vurderinger av annet omsorgspersonell. Vi ber derfor om at FHI vurderer om det er behov for å gjøre endringer i formuleringene slik at de blir mer åpne.

Barneombudet har ikke anledning til å opparbeide inngående kunnskap om vaksineprogrammet, veiledere og de prioriteringer som der er gjort. Vi ser imidlertid at skillet som gjøres mellom helse- og omsorgspersonell etter helselovgivningen, og omsorgspersonell etter barnevernlovgivningen, synes å skape unaturlige skiller mellom de som står i front i omsorgsarbeidet i helsevesenet og i barnevernet. Mens avlastningshjem, barneboliger, psykologer og fysioterapeuter nå blir vaksinert, står sammenliknbare eller tilsvarende instanser i barnevernet uten prioritet. Som et eksempel medfører dette at psykologer som veileder beredskapshjem blir vaksinert, mens beredskapshjemmet som har den direkte kontakten med barnet ikke blir prioritert.

Karl Johans gate 7,
0154 Oslo

Postboks 8889 Youngstorget,
0028 Oslo

Vi mener det bør ses nærmere på hvilke konsekvenser det har for barn i svært sårbare situasjoner at de som jobber tett med barna, slik som barnevernvakt, hjelpetiltak i hjemmet, beredskapshjem eller institusjon, ikke blir vaksinert.

Barneombudet mener det bør vurderes om beredskapshjem spesielt, mulig også andre funksjoner i barnevernet, bør defineres inn i «Andre grupper som anbefales vaksinering». Denne gruppen defineres i veilederen på følgende måte:

Helsepersonell og andre ansatte i helse- og omsorgstjenesten som har nær kontakt med pasienter ved behandling eller pleie.

Personer som ikke er ansatt i helse- og omsorgstjenesten, men utfører pleie- og omsorgsoppgaver i pasient/brukers eget hjem og i den funksjonen innehar spesialkompetanse tilsvarende helsepersonell som er kritisk vanskelige å erstatte**.

**Gjelder kun personer som utfører pleie- og omsorgsoppgaver for personer med alvorlige tilstander som krever spesialkompetanse og deres funksjon derfor er kritisk vanskelige å erstatte. Dette kan inkludere foreldre, andre familiemedlemmer (lønnet eller ulønnet) eller brukerstyrt personlig assistent (BPA) Kriteriene for prioritering av vaksinasjon av disse må sees i sammenheng med kriteriene for prioritering av helsepersonell. Helsepersonellkriteriene er beskrevet i verktøy til hjelp for kommunene som FHI har utarbeidet.

Ordlyden i denne teksten er nært knyttet opp til helsesektoren, for eksempel ved at det benyttes ord som «pasienter» og «alvorlige tilstander». Vi frykter at dette fører til at kommunene tolker de overordnede føringene snevert slik at omsorgspersonell fra andre tjenester ikke blir prioritert. Vi stiller spørsmålstegn ved om dette er i tråd med regjeringens ønske om å prioritere sårbare barn og unge, og ber om at formuleringene vurderes på nytt slik at ulike grupper omsorgspersonell vurderes ut fra oppgavene de utfører, ikke hvilken sektor de tilhører eller hvilket lovverk de er underlagt.

Innsyn i vurderinger og begrunnelser gjort av FHI med henhold til prioriteringer av vaksine

Vi er åpne for at det er hensyn i saken vi ikke har oversikt over. Vi er imidlertid bekymret for de konsekvenser skillet mellom ulike grupper omsorgspersonell har for barn i sårbare situasjoner. Vi ønsker å forstå de vurderingene som er lagt til grunn og hvordan de samsvarer med regjeringens ønskede politikk om å prioritere sårbare barn og unge.

Vi ber derfor om innsyn i de vurderingene FHI har lagt til grunn for skillet mellom ulike grupper omsorgspersonell, i tillegg til begrunnelse for beslutningen om ikke å prioritere beredskapshjem for vaksine.

På bakgrunn av sakens alvor ber vi om en snarlig tilbakemelding.

Med vennlig hilsen

Inga Bejer Engh
barneombud

Elin Saga Kjørholt
seniorrådgiver

Karl Johans gate 7,
0154 Oslo

Postboks 8889 Youngstorget,
0028 Oslo

Brevet er godkjent elektronisk og har derfor ingen signatur.

Mottakerliste

Folkehelseinstituttet (FHI)

Kopimottakerliste

Barne- og familiedepartementet (BFD)

Helse- og omsorgsdepartementet

Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir)

Bufetat